

Research on Educational Sport

Sport Sciences Research Institute of Iran

Monthly Journal of Research on Educational Sport

Fall 2023/ Vol. 11/ No. 32/ Pages 219-18

Analyzing the Policy-Making Situation in Educational Sports for Persons with Disabilities

F. Naderian¹, B. Naghipour Givi^{2*}

1. PhD Student in Sport Management, Faculty of Sport Sciences, Shahid Chamran University of Ahvaz, Khuzestan, Iran

2. Assistant Professor, Department of Sport Management, Sport Science Research Institute (SSRI), Tehran, Iran

Received: 2023/05/22

Accepted: 2023/10/25

Naderian, F; & Naghipour Givi, B. (2023). Analyzing the Policy-Making Situation in Educational Sports for Persons with Disabilities. *Research on Educational Sport*, 11(32), 219-30. In Persian. DOI: 10.22089/RES.2023.14944.2381

Abstract

The purpose of the present study was to analyze the policy-making situation in educational sports for persons with disabilities. This research was applied in terms of purpose and of the qualitative research type, which was conducted through content analysis and theme analysis. In the content analysis section, the rules and regulations related to educational sports were examined, and the statistical population included the officials of the exceptional education organization, the officials of student sports and university sports, sports specialists for children with disabilities, experts in the area of sports management and sports champions with disabilities. Data collection in the content analysis was done through documents and library studies, and in the thematic analysis section, the data were gathered by depth semi-structured interviews. The researchers reached theoretical saturation after conducting 12 interviews, but to increase the confidence factor, 3 more interviews were conducted (n =15). The findings showed that several factors have effect on policy-making in this sector, including legislative, executive, economic, social-cultural, media and structural factors. Therefore, in order to get out of the current situation and improve the situation of educational sports for persons with disabilities, in the first step, the laws and regulations should be revised and the main guardian of educational sports should be identified. Then, according to the population of students with disabilities, funds should be allocated for their educational sports, and in the part of executive and management, qualified sports people with disabilities should be used as much as possible.

Keywords: School Sports, Inclusive Education, Inclusive Sports, Disabled.

Copyright: © 2023 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

* Corresponding Author: Behnam Naghipour Givi, Tel: 09127924587,
E-mail: behnam.naghipour@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-0637-2086>

Extended Abstract

Background and Purpose

One of the most important axes of sports is educational sports, and the process of developing sports begins with educational sports (Shahouli Koohshur et al., 2022). Student sports and physical education in schools are among the oldest official sports organizations in the country and even though about a hundred years have passed since its official beginning, it is still associated with many problems and maybe this is the reason why it has not yet been considered as a strong support for championship sports (Samei & et al, 2020). Considering that educational sports have different functions in terms of physical (Canas & et al, 2021), psychological (Cossio & et al, 2021), social (Hills & et al, 2015) and cultural (Wright & et al, 2016) aspects and are very effective on the health and socioeconomic status of adults, its expansion is necessary in every society. In the case of persons with disabilities, the importance of educational sports is greater, because they are facing limited movement due to their special physical conditions and sport helps in the process of solving problems related to their social adaptation. Therefore, policy-making in the field of educational sports for persons with disabilities has become one of the most important priorities of human societies, and Iran has not been an exception to this rule. Hence, the purpose of the present study is to analyze the state of policy-making in educational sports for persons with disabilities.

Materials and Methods

The present study was applied in terms of purpose and qualitative research using methods of content analysis and theme analysis. In the content analysis, the inclusion criterion was the relevance of laws to educational sports, sports for the disabled and guardians of educational sports and educational affairs of persons with disabilities, from which 4 laws and 3 constitutions were selected and analyzed. In the thematic analysis, the research sample was selected through snowball sampling technique. After each interview, the interviewee was asked to introduce another opinionated person to conduct the interview. In the content analysis, the data was collected through documents and library studies, and the relevant laws and regulations were found and analyzed through Internet searches. In the thematic analysis, the data collection tool was a semi-structured in-depth interview. In conducting interviews, the researchers reached theoretical saturation after conducting 12 interviews, but to increase the confidence factor, 3 more interviews were conducted and analyzed. In order to ensure the accuracy of the recorded information and to avoid biases and personal opinions and to determine the agreement coefficient between the coders, axial coding of 30% of the interviews was done by three coders and by using the Scott test, the agreement coefficient between the coders was 90%. After that, the other interviews were coded by a coder using MAXQDA version 10 software.

Findings

The findings showed that several factors have an effect on policy making in this sector, including legislative factors (such as lack of effective laws and appropriate executive regulations in the field of educational sports and sports for persons with disabilities), executive factors (such as separating students with disabilities from other students and sending them to exceptional schools), economic factors (Such as decrease in the student sports budget and the inadequacy of the student sports budget

considering the student population), management factors (such as management of educational sports for persons with disabilities by non-disabled and non-sports persons), social-cultural factors (such as insufficient awareness of parents about the positive effect of educational sports on promoting the functional independence of children with disabilities), media factors (such as lack of appropriate place for educational sports in the media) and structural factors (such as lack of place for educational sports and sports for persons with disabilities in the structure of the Ministry of Sports and Youth).

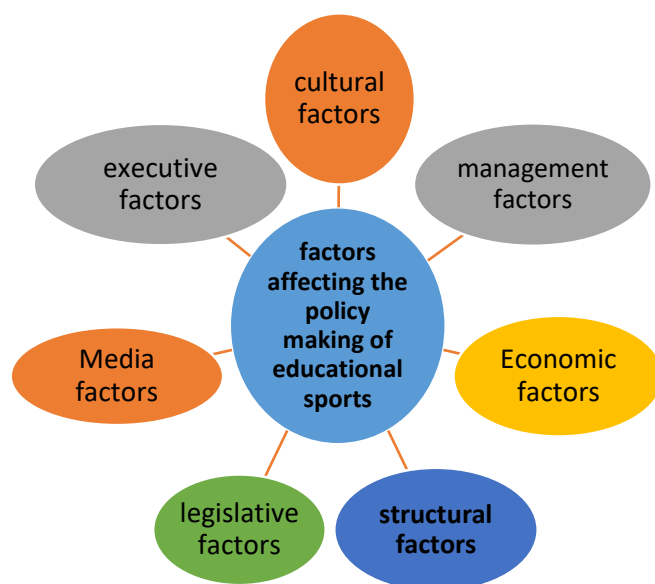

Figure 1- Factors affecting the state of policy making in educational sports for persons with disabilities

Conclusion

The purpose of the present study was to analyze the policy-making situation in educational sports for persons with disabilities in Iran. The study's findings show that the policies carried out have weak points and apparently are not in a favorable situation. Therefore, in order to get out of the current situation, it is suggested that in the first step, the laws and regulations are revised and the main guardian of educational sports and the limits of its powers are determined. Further, in the matter of adapting sports facilities for the presence and use of persons with disabilities, the conditions of all groups with disabilities should be taken into consideration and not only focused on one group of disabled persons. Given the law on the objectives, duties and powers of the ministries and agencies in charge of educational affairs, sports should be considered as a part of the education system. After that, culture making should take place in the field of inclusive education, inclusive sports and inclusive society, and the media can play an effective role in this field.

Keyword: School Sports, Inclusive Education, Inclusive Sports, Disabled.

References

1. Hills, A.P., Dengel, D.R., Lubans, D.R. (2015). Supporting public health priorities: recommendations for physical education and physical activity promotion in schools. *Progress in Cardiovascular Diseases*, 57(4):368-374.
2. Cañas, D.M., Baños, V.M., Sánchez, D.M., Ardoy, D.N., Valenzuela, A.V. (2021). Effects of an Educational Hybrid Physical Education Program on Physical Fitness, Body Composition and Sedentary and Physical Activity Times in Adolescents: The Seneb's Enigma, *Frontiers in Psychology*, 11, 1-11.
3. Cossio, J.P., Martínez, A.F., Nuviala, A., Ordás, R, P. (2021). Psychological Wellbeing in Physical Education and School Sports: A Systematic Review, *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(3), 1-16.
4. Samei, S., Tojari, F., & Nik Aeen, Z. (2020). Analyzing the Trend of Managerial Changes in Iranian Student Physical Education and Sport (2018-1978). *Research on Educational Sport*, 8(19): 179-200. (Persian).
5. Shahouli Koohshur, J., Askar, A. R., Nazar, R. (2022). Identifying the Effective Wild Cards and Drivers on the Future of Iran's Educational sport. *Research on Educational Sport*, 10 (26): 51-84. (Persian).
6. Wright, P.M., Jacobs, J, M., Ressler, J. D., Jung, J. (2016). Teaching for transformative educational experience in a sport for development program, *Sport, Education and Society*, 21 (4), 531- 548.

پژوهش در ورزش تربیتی

پژوهشگاه تربیت بدنی

فصلنامه پژوهش در ورزش تربیتی

پاییز ۱۴۰۲، دوره ۱۱، شماره ۳۲، صفحه‌های ۳۰-۲۱۹

واکاوی وضعیت سیاست‌گذاری در ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت

فاطمه نادریان^۱، بهنام نقی‌پور گوی^{۲*}

۱. دانشجوی دکترای مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه شهید چمران اهواز، خوزستان، ایران

۲. استادیار گروه مدیریت ورزشی، پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی، تهران

Naderian, F; & Naghipour Givi, B. (2023). Analyzing the Policy-Making Situation in Educational Sports for Persons with Disabilities. *Research on Educational Sport*, 11(32), 219-30. In Persian. DOI: 10.22089/RES.2023.14944.2381

دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۳/۰۱

پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۰۸/۰۳

چکیده

هدف پژوهش حاضر، واکاوی وضعیت سیاست‌گذاری در ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت بود. این پژوهش به لحاظ هدف کاربردی و از نوع پژوهش‌های کیفی بود که با روش‌های تحلیل محتوا و تحلیل مضمون انجام شد. در بخش تحلیل محتوا، قوانین و مقررات مربوط به ورزش تربیتی بررسی شد و در بخش تحلیل مضمون، جامعه آماری شامل مسئولان سازمان آموزش و پرورش استثنایی، مسئولان ورزش دانش‌آموزی و ورزش دانشگاهی متخصصان ورزش کودکان دارای معلولیت، خبرنگاران مدیریت ورزشی و قهرمانان ورزشی دارای معلولیت بودند. در بخش تحلیل محتوا، گردآوری داده‌ها به صورت اسنادی و کتابخانه‌ای بود و در بخش تحلیل مضمون برای گردآوری داده‌ها از مصاحبه‌های عمیق نیمه ساختاریافته استفاده شد. محققان پس از انجام ۱۲ مصاحبه به اشباع نظری رسیدند، اما برای افزایش ضریب اطمینان، سه مصاحبه دیگر نیز انجام شد (تعداد=۱۵). یافته‌ها نشان داد، عوامل متعددی بر سیاست‌گذاری در این بخش اثرگذارند که شامل عوامل تقنینی، اجرایی، اقتصادی، فرهنگی-اجتماعی، رسانه‌ای و ساختاری است؛ بنابراین برای برون‌رفت از شرایط فعلی و بهبود وضعیت ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت، باید در گام نخست قوانین و مقررات بازنگری شده و متولی اصلی ورزش تربیتی مشخص شود و در زمینه اجرایی و مدیریتی تا حد امکان از افراد توانمند ورزشی که معلولیت دارند، استفاده شود.

واژگان کلیدی: ورزش مدارس، آموزش فراگیر، ورزش فراگیر، معلولین.

* Corresponding Author: Behnam Naghipour Givi, Tel: 09127924587, E-mail: behnam.naghipour@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-0637-2086>

Copyright: © 2023 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

مقدمه

یکی از محورهای بسیار مهم ورزش، ورزش تربیتی است و فرایند توسعه ورزش، از ورزش تربیتی آغاز می‌شود (شهوولی کوه‌شوری و همکاران، ۲۰۲۲). اولین تلاش‌ها در زمینه آموزش و پرورش افراد دارای معلولیت، حدود یک‌صد سال قبل در ایران انجام شد و در سال ۱۳۰۳ با تأسیس مدرسه ناشنوایان، اقداماتی برای تعلیم و تربیت ناشنوایان انجام شد. پس از آن نیز در زمینه آموزش و پرورش نابینایان و افراد کم‌توان ذهنی تلاش‌هایی صورت گرفت و در سال ۱۳۴۷ در وزارت آموزش و پرورش «دفتر آموزش کودکان و دانش‌آموزان استثنایی» تشکیل شد و این بخش فعالیت خود را در قالب مدارس استثنایی و کلاس‌های خاص به شکل دولتی و رسمی آغاز کرد و در نهایت در سال ۱۳۷۰ سازمان آموزش و پرورش استثنایی تأسیس شد (سازمان آموزش و پرورش استثنایی، ۲۰۲۳). ورزش دانش‌آموزی و تربیت‌بدنی در مدارس، از قدیمی‌ترین تشکیلات رسمی ورزش در کشور است و با وجود اینکه حدود صد سال از شروع رسمی آن می‌گذرد، همچنان با مشکلات زیادی همراه است و چه‌بسا به همین دلیل باشد که هنوز نتوانسته است به‌عنوان پشته‌ای قوی برای ورزش قهرمانی مدنظر قرار گیرد (سمیعی و همکاران، ۲۰۲۰). در ایران دو وزارتخانه آموزش و پرورش و علوم، تحقیقات و فناوری متولیان اصلی توسعه ورزش تربیتی هستند (راسخ و همکاران، ۲۰۱۸) که البته باید وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی را نیز به آن‌ها افزود. ورزش تربیتی نوعی از ورزش است که همراه با توسعه ورزش‌های دیگر در بین افراد، از نظر کمیت و کیفیت با آموزش‌های مختلف مهارت‌های ورزشی، نقش مؤثری در توسعه مهارت‌های روانی حرکتی ایفا می‌کند؛ به بیان دیگر، ورزش تربیتی به معنای برگزاری کلاس‌های آموزشی و پرورشی با توجه به یک یا چند ورزش یا مهارت است (مهیا^۱ و همکاران، ۲۰۲۱). با توجه به اینکه ورزش تربیتی کارکردهای مختلفی از لحاظ جسمی (کاناس^۲ و همکاران، ۲۰۲۱)، روان‌شناختی (کاسیو^۳ و همکاران، ۲۰۲۱)، اجتماعی (هیلز^۴ و همکاران، ۲۰۱۵) و فرهنگی (رایت^۵ و همکاران، ۲۰۱۶) دارد و بر سلامت و وضعیت اجتماعی-اقتصادی در بزرگسالی نیز بسیار اثرگذار است (بلک^۶ و همکاران، ۲۰۱۹)، گسترش آن در هر جامعه‌ای ضروری است.

جایگاه تربیت‌بدنی در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، یک اداره کل (اداره کل تربیت‌بدنی) ذیل معاون وزیر بوده و در وزارت آموزش و پرورش در جایگاه معاونت وزیر (معاونت تربیت‌بدنی و سلامت) است. یکی دیگر از زیرمجموعه‌های وزارت آموزش و پرورش که در حوزه ورزش تربیتی نقش دارد، سازمان آموزش و پرورش استثنایی است. این سازمان در سال ۱۳۷۰ و به موجب قانون تشکیل سازمان آموزش و پرورش استثنایی، ایجاد شده است (قانون تشکیل سازمان آموزش و پرورش استثنایی، ۱۹۹۰) که ریاست این سازمان، معاون وزیر آموزش و پرورش است. مأموریتی که سازمان آموزش و پرورش استثنایی بر عهده دارد، تأکید بر فراگیرسازی و توسعه آموزش برای همه و به رسمیت شناختن حقوق دانش‌آموزان دارای معلولیت برای برخورداری از فرصت‌های آموزشی برابر با سایر کودکان در نظام آموزش همگانی است و یکی از ابعاد آموزش، تربیت‌بدنی و ورزش است. امروزه دیگر در مجامع علمی و مطالعات در حیطه ورزش دانش‌آموزی و

-
1. Mohayya
 2. Canas
 3. Cossio
 4. Hills
 5. Wright
 6. Black

دانشجویی، در مورد قابلیت ورزش برای حل کردن مشکلات روان‌شناختی، اجتماعی و آموزشی دانش‌آموزان و دانشجویان تردیدی نیست؛ به طوری که ورزش می‌تواند به دانش‌آموزان و دانشجویان کمک کند تا پیشرفت‌های تحصیلی، سلامت جسم و روان، رفتار مثبت و نظم و انضباط را بهبود بخشند و فرصت اجتماعی شدن و یادگیری مهارت‌های جدید را نیز داشته باشند (مانند جونوویچ و فرخ^۱، ۲۰۲۳؛ مامرو^۲ و همکاران، ۲۰۲۰؛ چاپزپانتلی^۳ و همکاران، ۲۰۱۶). از آنجاکه ورزش بر ابعاد مختلف وجودی انسان تأثیر می‌گذارد، سیاست‌های ورزشی باید به گونه‌ای تعیین شود که ترکیبی از اهداف جسمانی، عاطفی، اجتماعی و فعالیت‌های شناختی به منظور سرگرمی یا رقابت در خلال اوقات فراغت باشد (سمیعی و همکاران، ۲۰۲۰). در مورد افراد دارای معلولیت، اهمیت ورزش تربیتی دوچندان است؛ چراکه آن‌ها به دلیل شرایط خاص جسمانی که دارند، با محدودیت حرکتی مواجه‌اند و غالباً منزوری هستند و ورزش به روند حل مشکلات مربوط به سازگاری اجتماعی آن‌ها کمک می‌کند (کیزار^۴ و همکاران، ۲۰۱۵)؛ بنابراین سیاست‌گذاری در حوزه ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت به یکی از مهم‌ترین اولویت‌های جوامع بشری تبدیل شده است و کشور ما ایران نیز از این قاعده مستثنا نیست و اقدامات مهمی را در این زمینه انجام داده است.

مطالعات انجام‌شده طی چند سال اخیر حاکی از گسترش آموزش فراگیر^۵ برای آموزش و پرورش و ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت است. ایده آموزش فراگیر به عنصر بسیار مهمی از تفکر آموزشی در سطح بین‌المللی تبدیل شده و به طور گسترده توسط سازمان‌های بین‌المللی مانند یونسکو با تصویب کنوانسیون مبارزه با تبعیض در آموزش و پرورش^۶ حمایت شده است.^۷ آموزش فراگیر یعنی اینکه دانش‌آموزان دارای معلولیت حق دارند با همتایان هم‌سن و در حال رشد خود آموزش ببینند (الزهرانی^۸، ۲۰۲۰). این ایده که کشورها باید از یک سیستم آموزشی فراگیر در همه سطوح اطمینان حاصل کنند، هدف اصلی کنوانسیون سازمان ملل متحد در مورد حقوق افراد دارای معلولیت است (کیپس^۹، ۲۰۱۸). در سند ۲۰۳۰ سازمان ملل با عنوان «دستور کار توسعه پایدار»^{۱۰} ۲۰۳۰ که در سپتامبر ۲۰۱۵ تصویب شد، تضمین آموزش باکیفیت، برابر و فراگیر و ترویج فرصت‌های یادگیری همیشگی برای همه پس از پایان دادن به فقر، پایان دادن به گرسنگی و تضمین داشتن زندگی توأم با سلامت و ترویج رفاه برای همه و در تمامی سنین، به عنوان چهارمین هدف اصلی این سازمان در این سند بیان شده است. در ذیل این هدف، اهداف جزئی بیان شده‌اند که یکی از این اهداف، ریشه‌کنی نابرابری‌های جنسیتی در آموزش و تضمین دسترسی برابر به همه مقاطع به آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای برای اقشار آسیب‌پذیر از جمله افراد دارای معلولیت، افراد بومی و کودکانی که در شرایط آسیب‌پذیر زندگی می‌کنند یا خود آسیب‌پذیر هستند، تا سال ۲۰۳۰ بیان شده است. درحقیقت، آموزش فراگیر فرایند مستمر تحول آموزشی و مجموعه‌ای روشن از شاخص‌های

1. Nazirjonovich & Farrukh
2. Mamurov
3. Chatzipanteli
4. Kizar
5. Inclusive Education
6. Convention against Discrimination in Education
7. کنوانسیون مبارزه با تبعیض در آموزش و پرورش در ۱۴ دسامبر سال ۱۹۶۰ در کشور فرانسه و شهر پاریس به تصویب رسیده است.
8. Alzahrani
9. Kiuppis
10. The 2030 Agenda for Sustainable Development

برابری در آموزش است (اسچولکا^۱، ۲۰۱۸). کامبردو^۲ و همکاران (۲۰۱۹) ورزش را به‌عنوان وسیله‌ای برای مشارکت و ادغام برای افراد دارای معلولیت با جامعه بیان کردند. تارانتینو^۳ و همکاران (۲۰۲۲) با روش مرور سیستماتیک و فراتحلیل، نگرش معلمان را درباره گنجاندن کودکان با نیازهای آموزشی ویژه و معلولیت‌ها^۴ در تربیت‌بدنی بررسی کردند. در این پژوهش بیان شده است که براساس مطالعات، نگرش معلمان به تربیت‌بدنی با نتایج مثبت دانش‌آموزان همراه است و معلمان تا حد زیادی نگرش مطلوب به گنجاندن کودکان با نیازهای آموزشی ویژه و دارای معلولیت در تربیت‌بدنی دارند و تجربه کار با این کودکان به‌طور مثبت با چنین نگرش‌های مطلوب همراه بوده است. علاوه بر این در این پژوهش بیان شده است که چندین عامل مختلف بر نگرش معلمان تأثیر می‌گذارد که شامل دانش و آمادگی، سوابق تدریس، تجربه مستقیم کار با کودکان با نیازهای آموزشی ویژه و معلولیت‌ها، نوع و درجه نیاز آموزشی و معلولیت کودکان و همکاری و پشتیبانی آموزشی است. دمچنکو^۵ و همکاران (۲۰۲۱) به تربیت معلمان تربیت‌بدنی آینده برای فعالیت‌های حرفه‌ای در شرایط آموزش فراگیر پرداختند. این تحقیق با هدف توجیه علمی-نظری و مبانی روش‌شناختی، توسعه و تأیید تجربی روش‌شناسی تربیت معلمان تربیت‌بدنی آینده برای فعالیت حرفه‌ای در شرایط آموزش فراگیر و با در نظر گرفتن ویژگی‌های آمادگی روانی، نظری و عملی آن‌ها برای آن، انجام شد. نتایج این پژوهش اثربخشی برنامه‌های توسعه‌یافته آموزش برای معلمان تربیت‌بدنی برای فعالیت‌های حرفه‌ای در شرایط آموزش فراگیر را تأیید کرده است. کیپس (۲۰۱۸) به بررسی فراگیر شدن ورزش، معلولیت و مشارکت، پرداخت. در این پژوهش، مشارکت به‌عنوان ابزاری برای فراگیر شدن بیان شده است که به‌طور درخورملاحظه‌ای می‌تواند در ورزش و تربیت‌بدنی افراد دارای معلولیت نقش داشته باشد؛ به بیان دیگر، ایده‌های مختلف در مورد این سؤال که رابطه بین ورزش و معلولیت چگونه می‌تواند باشد، زمانی که به مشارکت در این زمینه اندیشیده می‌شود، به‌صورت ایده‌آل عملی می‌شود و آن گنجاندن ورزش و تربیت‌بدنی در آموزش است. آدریخا^۶ (۲۰۱۶) پژوهشی با عنوان «فناوری نوین تربیت‌بدنی دانش‌آموزان معلول در شرایط آموزش فراگیر» انجام داد. هدف این پژوهش، اثبات فناوری آموزشی تربیت‌بدنی برای دانش‌آموزان معلول بود و در این مطالعه، دانش‌آموزانی با معلولیت‌های شنوایی، بینایی، دستگاه اسکلتی-عضلانی، پس از عوارض فلج مغزی، بیماری‌های جسمی و دیابت حضور داشتند. آن‌ها در پژوهش خود الگوریتم روش سازمانی را طراحی کردند که امکان ترکیب آموزش نظری، علمی و عملی را فراهم می‌کند. نتایج این پژوهش نشان داد که اجرای فناوری آموزشی تربیت‌بدنی برای دانش‌آموزان در فرایند تحصیلشان، حل وظایف آموزشی، بهداشتی و آموزشی را پیش‌بینی می‌کند و از طریق ایجاد شرایطی، آموزش اعمال حرکتی و تشدید عملکرد حرکتی را در تمام مدت امکان‌پذیر می‌کند و همچنین کاربرد عملی فناوری و نتایج دریافتی به ادغام دانش‌آموزان معلول با دیگر دانش‌آموزان اشاره دارد.

در فرایند سیاست‌گذاری در کشورهای مختلف دنیا نیز به موضوعات مربوط به معلولان توجه ویژه‌ای شده است. سیاست‌گذاری، روش مشخص شکل دادن به عمل و اقدامی هدفمند و آگاهانه است. سیاست‌گذاری نمایانگر اراده حاکمیت در عمل یا خودداری از عمل است که می‌توان آن را با عنوان مجموعه‌هایی ساختاری و مرتبط، متشکل از تصمیم‌ها و اقداماتی در نظر گرفت که

1. Schuelka
2. Kamberidou
3. Tarantino
4. Special Educational Needs and Disabilities (SEND)
5. Demchenko
6. Adyrkhaev

قابل‌انتساب به اقتدار عمومی در سطوح ملی و بین‌المللی هستند (ظریفی و همکاران، ۲۰۲۱). برخی دیگر سیاست‌گذاری را این‌طور تعریف می‌کنند: چیزی که دولت‌ها انجام می‌دهند، چرا انجام می‌دهند و آنچه انجام می‌دهند، چه خاصیتی دارد. تأکید اصلی در این تعریف، دولت و چپستی و چرایی فعالیت‌های آن است (بابایی و همکاران، ۲۰۲۱). یکی از ابعاد سیاست‌گذاری، سیاست‌گذاری تقنینی است؛ به‌عنوان مثال، اولین قانون اساسی آموزش و پرورش ایالات متحده در مورد معلولان، قانون آموزش برای همه کودکان معلول در سال ۱۹۷۵ بوده است که تضمین کرد، کودکان دارای ناتوانی در سنین سه تا بیست‌ویک سالگی، از آموزش عمومی رایگان و مناسب برخوردار شوند. در سال ۱۹۸۶، اصلاحات قانون آموزش برای معلولان به تصویب رسید. قانون آموزش ایالات متحده سه برنامه اصلی را برای معلولان در نظر می‌گیرد: ۱- برنامه خدمات ویژه خانواده که مربوط به قبل از سه سالگی است، ۲- برنامه آموزش شخصی‌سازی شده که طی سنین سه تا بیست‌ویک سالگی است و ۳- برنامه انتقال فردی که از شانزده تا بیست‌ویک سالگی است (دونلی^۱ و همکاران، ۲۰۲۳). افزون بر این، پژوهش‌های انجام‌شده در سراسر دنیا حاکی از ضرورت پرداختن به ورزش تربیتی و گنجاندن تربیت‌بدنی در آموزش فراگیر و آموزش و تربیت معلمان ورزش آینده برای فعالیت‌های حرفه‌ای در شرایط آموزش فراگیر است، اما متأسفانه در کشور ما توجه چندانی به ورزش تربیتی و به‌ویژه ورزش تربیتی دانش‌آموزان دارای معلولیت نشده است و تاکنون پژوهشی که به بررسی وضعیت سیاست‌گذاری در ورزش تربیتی و آموزش فراگیر در این بخش پرداخته باشد، انجام نشده است و پژوهش‌ها غالباً متمرکز بر شناسایی عوامل مؤثر بر موفقیت برنامه‌های آموزش فراگیر (قبادیان و همکاران، ۲۰۲۲)، واکاوی مؤلفه‌های آموزش فراگیر برای دانش‌آموزان با نیازهای ویژه در آموزش و پرورش ایران (بهبودی و همکاران، ۲۰۲۲)، مهارت‌های موردنیاز معلمان در اجرای موفق آموزش فراگیر (طالب زاده شوشتری و مؤمنی، ۲۰۲۱)، درک تجارب معلمان مدارس با نیازهای ویژه از آموزش فراگیر (ادیب و همکاران، ۲۰۱۸)، آموزش فراگیر: وضعیت موجود و وضعیت مطلوب (غلامحسین زاده، ۲۰۱۵) بوده است؛ البته در حیطه آموزش فراگیر در ورزش تنها یک پژوهش با عنوان «تغییرات عزت‌نفس و تبحر حرکتی تحت‌تأثیر دست‌کاری محیط در یک کلاس فوق‌برنامه تربیت‌بدنی با بهره‌گیری از شیوه آموزشی فراگیر نوین در یک پسر با اختلال هماهنگی رشدی: یک مطالعه میکس» (اقدسی و همکاران، ۲۰۲۰) یافت شد که مطالعه موردی بوده و تنها بر یک فرد انجام شده است؛ بنابراین با توجه اینکه براساس جست‌وجوها، پژوهشی درباره آموزش فراگیر در ورزش تربیتی و نحوه سیاست‌گذاری در این حیطه انجام نشده است، هدف پژوهش حاضر، واکاوی وضعیت سیاست‌گذاری در ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت بود.

روش پژوهش

پژوهش حاضر به لحاظ هدف، کاربردی و از نوع پژوهش‌های کیفی بود که با روش‌های تحلیل محتوا و تحلیل مضمون انجام شد. در بخش تحلیل محتوا، قوانین و مقررات بررسی شده شامل این قوانین بود: قوانین و مقررات در ارتباط با ورزش، قوانین مرتبط با ورزش افراد دارای معلولیت و قوانین و مقررات مربوط به دستگاه‌های متولی ورزش تربیتی شامل ۱- قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان، ۲- قانون حمایت از معلولین، ۳- قوانین اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش، ۴- قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ۵- قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و

1. Donnelly

فرهنگی، و اساس نامه و آیین نامه های داخلی شامل ۱- اساس نامه سازمان آموزش و پرورش استثنایی، ۲- اساس نامه فدراسیون ورزش دانش آموزی و ۳- اساس نامه فدراسیون ورزش های دانشگاهی؛ محتوای این قوانین و مقررات بررسی و تحلیل شد. در بخش تحلیل مضمون نیز جامعه آماری شامل مسئولان سازمان آموزش و پرورش استثنایی، مسئولان ورزش دانش آموزی و ورزش دانشگاهی، مربیان ورزش کودکان دارای معلولیت، خبرگان مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی فعال در حیطه ورزش تربیتی کودکان و نوجوانان دارای معلولیت و قهرمانان ورزشی دارای معلولیت بود. در بخش تحلیل محتوا، معیار ورود به تحقیق، مرتبط بودن قوانین با ورزش تربیتی، ورزش معلولین و متولیان ورزش تربیتی و امور تربیتی افراد دارای معلولیت بود که از این بین چهار قانون و سه اساس نامه انتخاب و سپس بررسی و تحلیل شد. در بخش تحلیل مضمون، روش انتخاب نمونه ها به صورت گلوله برفی بود و پس از آن انجام هر مصاحبه از مصاحبه شونده درخواست شد که فرد صاحب نظر دیگری را برای انجام مصاحبه معرفی کند. علاوه بر این، قبل از انجام مصاحبه میزان سوابق علمی و اجرایی مصاحبه شونده پرسیده شد و افرادی که سوابق و تجارب لازم را نداشتند یا دانش کافی برای پاسخ گویی به سؤالات نداشتند، وارد پژوهش نشدند و پس از انجام مصاحبه نیز مصاحبه هایی که کیفیت لازم را نداشتند، از ورود به پژوهش و تجزیه و تحلیل کنار گذاشته شدند. در بخش تحلیل محتوا، گردآوری داده ها به صورت اسنادی و کتابخانه ای بود و از طریق جست و جوی اینترنتی قوانین و مقررات مربوط، یافت و تحلیل شد. در بخش تحلیل مضمون، ابزار گردآوری داده ها مصاحبه عمیق نیمه ساختاریافته بود. در بخش انجام مصاحبه ها، محققان پس از انجام ۱۲ مصاحبه به اشباع نظری رسیدند، اما برای افزایش ضریب اطمینان سه مصاحبه دیگر انجام و تجزیه و تحلیل شد (مجموع مصاحبه های انجام شده = ۱۵). مصاحبه ها در محدوده زمانی اسفند سال ۱۴۰۱ تا اردیبهشت سال ۱۴۰۲ انجام شد. مدت زمان انجام مصاحبه ها بین ۳۰ دقیقه تا ۴۵ دقیقه بود. مراحل انجام مصاحبه ها به این شکل بود که ابتدا از طریق تماس تلفنی با مصاحبه شونده ها، موضوع و هدف از اجرای این پژوهش برای آن ها شرح داده شد و از آن ها درخواست شد که زمانی را برای انجام مصاحبه به صورت حضوری اختصاص دهند. پس از آن، برخی از سؤالات اصلی پژوهش برای آن ها ارسال شد و براساس زمان و مکان اعلام شده توسط آن ها، مصاحبه ها به صورت حضوری انجام پذیرفت. برخی از مصاحبه ها (چهار مصاحبه) نیز به دلیل بعد مسافت و مشکلات مربوط به هماهنگی، به صورت تلفنی انجام شد. سؤالات اصلی مصاحبه بدین شرح بود: ۱- برآیند اقدامات انجام شده در حیطه ورزش تربیتی در مدارس و دانشگاه ها برای افراد دانش آموزان و دانشجویان دارای معلولیت را چگونه ارزیابی می کنید؟ ۲- نقاط قوت و ضعف سیاست گذاری های انجام شده در حیطه ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت شامل چه مواردی بوده است؟ ۳- چرا در کشور ایران آموزش فراگیر به طور کلی و به طور خاص در حیطه ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت نتوانسته است موفق ظاهر شود؟ در حین پاسخ گویی مصاحبه شونده ها به سؤالات اصلی، با توجه به پاسخ های آن ها، سؤالات دیگری نیز در راستای موضوع و هدف پژوهش از آن ها پرسیده شد. پس از اتمام هر مصاحبه، فایل صوتی مصاحبه به صورت مکتوب تهیه و کدگذاری باز مربوط به هر مصاحبه انجام شد. برای اطمینان از صحت اطلاعات ثبت شده و جلوگیری از تعصبات و نظرات شخصی و تعیین ضریب توافق بین کدگذاران، کدگذاری محوری ۳۰ درصد از مصاحبه ها توسط سه کدگذار انجام شد و با استفاده از آزمون اسکات ضریب توافق بین کدگذاران ۹۰ درصد به دست آمد. پس از آن، کدگذاری بقیه مصاحبه ها توسط یک کدگذار و با استفاده از نرم افزار MAXQDA نسخه ۱۰ انجام شد. شکل شماره یک، نمای کلی مراحل انجام پژوهش را نشان می دهد.

شکل ۱- مراحل انجام پژوهش

Figure 1- The stages of research

نتایج

این پژوهش با هدف واکاوی وضعیت سیاست‌گذاری در ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت انجام شد. جدول شماره یک، اطلاعات جمعیت‌شناختی مصاحبه‌شوندگان را نشان می‌دهد.

جدول ۱- ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان در پژوهش

Table1- Demographic characteristics of participants in the research

سمت شغلی، سوابق شغلی و تحصیلات مشارکت‌کنندگان
۱- مدیر کل سازمان آموزش، ۱۲ سال، کارشناسی‌ارشد پرورش استثنایی
۲- مدیر کل سازمان آموزش، ۱۰ سال، کارشناسی‌ارشد پرورش استثنایی
۳- کارشناس تربیت‌بدنی سازمان، ۸ سال، کارشناسی‌ارشد آموزش‌وپرورش استثنایی
۴- معلم ورزش مدارس استثنایی، ۸ سال، کارشناسی‌ارشد
۵- مدیرکل تربیت‌بدنی دانشگاه، ۹ سال، دکتری
۶- معاون اداره تربیت‌بدنی دانشگاه، ۱۵ سال، کارشناسی‌ارشد
۷- مربی ورزش کودکان دارای معلولیت، ۱۸ سال، کارشناسی‌ارشد
۸- مربی ورزش کودکان دارای معلولیت، ۱۲ سال، کارشناسی‌ارشد
۹- مربی ورزش کودکان دارای معلولیت، ۱۵ سال، کارشناسی‌ارشد
۱۰- متخصص مدیریت ورزشی و فعال در ۲۵ سال، دکتری حیطه ورزش تربیتی معلولین
۱۱- متخصص مدیریت ورزشی و فعال در ۱۶ سال، دکتری حیطه ورزش تربیتی معلولین
۱۲- متخصص رفتار حرکتی و فعال در ۲۰ سال، دکتری حیطه ورزش تربیتی معلولین
۱۳- متخصص رفتار حرکتی و فعال در ۱۱ سال، دکتری حیطه ورزش تربیتی معلولین
۱۴- قهرمان ورزشی دارای معلولیت، ۱۲ سال، کارشناسی
۱۵- قهرمان ورزش دارای معلولیت، ۱۲ سال، کارشناسی‌ارشد

کدهای استخراج شده از بررسی قوانین و مقررات و مصاحبه‌ها پس از سه مرحله کدگذاری‌های باز، محوری و گزینشی به دست آمد؛ بدین صورت که ابتدا کدگذاری باز قوانین و مقررات و مصاحبه‌ها انجام شد. در کدگذاری محوری پس از بررسی و ادغام کدهای باز، مضامین فرعی به دست آمد و در مرحله سوم که کدگذاری گزینشی بود، پس از بررسی مجدد مضامین فرعی، مضامین اصلی استخراج شد که یافته‌های حاصل به شرح جدول شماره دو است.

جدول ۲- مضامین اصلی و فرعی مربوط به وضعیت سیاست‌گذاری در ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت

Table 2- The main and secondary themes related to the state of policy making in educational sports for people with disabilities

مضامین اصلی	مضامین فرعی	فراوانی کدها Frequency o repetition of codes	منابع کدها Source of code:	نوضیحات مربوط به مضامین براساس قوانین و مقررات و مصاحبه‌های انجام شده Explanations related to the themes based on the laws and regulations and interviews conducted
عوامل تقنینی legislative factors	فقدان قوانین کارآمد و آیین‌نامه اجرایی مناسب در زمینه ورزش تربیتی	۱	قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان، یکی از اهداف این وزارتخانه حمایت و تقویت ورزش تربیتی بیان شده است، اما مشخص نیست که در این زمینه این وزارتخانه چه برنامه‌ای دارد. در ماده ۲ آیین‌نامه اجرایی این قانون ^۱ نیز این وزارتخانه موظف شده است نسبت به جذب، سامان‌دهی، تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی در حوزه‌های مربوط به امور جوانان و توسعه ورزش اعم از حوزه‌های قهرمانی، همگانی و توسعه زیرساخت‌های ورزش اقدام نماید و هیچ صحتی از ورزش تربیتی نشده است.	در قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان، یکی از اهداف این وزارتخانه حمایت و تقویت ورزش تربیتی بیان شده است، اما مشخص نیست که در این زمینه این وزارتخانه چه برنامه‌ای دارد. در ماده ۲ آیین‌نامه اجرایی این قانون ^۱ نیز این وزارتخانه موظف شده است نسبت به جذب، سامان‌دهی، تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی در حوزه‌های مربوط به امور جوانان و توسعه ورزش اعم از حوزه‌های قهرمانی، همگانی و توسعه زیرساخت‌های ورزش اقدام نماید و هیچ صحتی از ورزش تربیتی نشده است.
	فقدان قوانین کارآمد و آیین‌نامه اجرایی مناسب در زمینه ورزش افراد دارای معلولیت	۱	قانون حمایت از معلولین، مصوب ۱۳۹۶	با وجود اینکه افراد دارای معلولیت حدود ۱۵ درصد جمعیت کشور را تشکیل می‌دهند و بزرگ‌ترین اقلیت محسوب می‌شوند، هیچ قانون کارآمد در مورد ورزش آن‌ها وجود ندارد و در قانون حمایت از معلولین، فقط در یک ماده (ماده ۸) اشاره شده است که استفاده افراد دارای معلولیت از اماکن ورزشی دولتی و متعلق به شهرداری‌ها باید رایگان باشد، اما

۱. ماده ۲ آیین‌نامه اجرایی قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان، مصوب ۱۴۰۱/۱۲/۲۴: وزارت موظف است با استفاده از ظرفیت‌های قانونی از جمله ماده (۲۷) و بند (ل) ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، مصوب ۱۳۹۳ و سایر قوانین مربوط، نسبت به جذب، سامان‌دهی، تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی در حوزه‌های مربوط به امور جوانان و توسعه ورزش اعم از حوزه‌های قهرمانی، همگانی و توسعه زیرساخت‌های ورزش اقدام نماید.

جدول ۲- مضامین اصلی و فرعی مربوط به وضعیت سیاست‌گذاری در ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت

Table 2- The main and secondary themes related to the state of policy making in educational sports for people with disabilities

نوضیحات مربوط به مضامین براساس قوانین و مقررات و مصاحبه‌های انجام‌شده Explanations related to the themes based on the laws and regulations and interviews conducted	منابع کدها Source of code:	فراوانی کدها Frequency of repetition of codes	مضامین فرعی Secondary theme:	مضامین اصلی Main themes
هیچ آیین‌نامه‌ای در مورد نحوه ورزش آن‌ها وجود ندارد.				
در ماده ۴ قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان، مناسب‌سازی اماکن و فضاهای ورزشی برای بهره‌برداری و حضور بانوان، خانواده‌ها و معلولین جسمی و حرکتی، به‌عنوان یکی از وظایف این وزارتخانه در بخش ورزش بیان شده است. در این قانون فقط در همین ماده به معلولین اشاره شده، آن هم فقط معلولین جسمی حرکتی و به سایر گروه‌های دارای معلولیت اشاره‌ای نشده است؛ این در حالی است که افراد دارای معلولیت طیف‌های مختلفی هستند و هرکدام از آن‌ها شرایط خاصی دارند.	قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان، مصوب ۱۳۹۹ A10, A11	۱ ۲	بی‌توجهی به تمام گروه‌های دارای معلولیت در قانون اهداف وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان	
در ماده ۱۰ قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش به‌عنوان متولی امور تربیتی دانش آموزان، در بند ۱۲ در مورد تربیت‌بدنی و در بند ۱۳ در مورد ارتقای سلامت جسمانی این‌گونه مقرر شده است: ۱۲- توسعه و تعمیم تربیت‌بدنی به‌ویژه مربوط به فنون نظامی در سطح مدارس و مراکز آموزشی وابسته به وزارت با هماهنگی دستگاه‌های ذی‌ربط. ۱۳- انجام اقدامات لازم به‌منظور تأمین، حفظ و ارتقای سلامت جسمی، روانی و اجتماعی دانش‌آموزان کشور با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی. در بند ۱۲ اصلاً منظور ورزش تربیتی نیست و در بند ۱۳ منظور ارتقای سلامت از طریق ورزش نیست؛ بلکه منظور مسائل درمانی است؛ چراکه اگر منظور ورزش بود، باید با همکاری وزارت ورزش و جوانان انجام می‌شد.	قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش، مصوب ۱۳۶۶	۱	بی‌توجهی به ورزش تربیتی در قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش	

جدول ۲- مضامین اصلی و فرعی مربوط به وضعیت سیاست‌گذاری در ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت

Table 2- The main and secondary themes related to the state of policy making in educational sports for people with disabilities

نوضیحات مربوط به مضامین براساس قوانین و مقررات و مصاحبه‌های انجام‌شده Explanations related to the themes based on the laws and regulations and interviews conducted	منابع کدها Source of code:	فراوانی کدها Frequency of repetition of codes	مضامین فرعی Secondary theme:	مضامین اصلی Main themes
در قانون اهداف و وظایف وزارت علوم هیچ اشاره‌ای به ورزش تربیتی نشده است و تنها در ماده ۵ این قانون که اشاره به ورزش شده، مقرر شده است که «تأیید اساس‌نامه و صدور مجوز تأسیس فدراسیون ملی ورزش‌های دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران و نمایندگی دولت در فدراسیون‌های قاره‌ای و بین‌المللی ورزش دانشگاهی، به عهده وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می‌باشد». فدراسیون اصلاً کارش ورزش تربیتی نیست و درعمل در این قانون به ورزش تربیتی توجه نشده است.	قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری A5, A6, A10, A11	۱ ۴	بی‌توجهی به ورزش تربیتی در قانون اهداف و وظایف وزارت علوم	
در قوانین برنامه توسعه و به‌ویژه قانون برنامه ششم که در حال حاضر حکم‌فرما است، آن‌طور که شایسته است به ارتقای نظام آموزشی که ورزش تربیتی نیز بخشی از آن است، پرداخته نشده است. تنها در مواد ۶۳ و ۹۴ این قانون به تخصیص بخشی از ۹٪ مالیات بر ارزش افزوده به ورزش مدارس و افزایش ایمنی و مقاوم‌سازی مدارس و فضاهای پرورشی و ورزشی وزارت آموزش و پرورش اشاره شده است و به سازمان آموزش و پرورش استثنایی به‌عنوان متولی امور آموزشی دانش‌آموزان دارای معلولیت که ورزش تربیتی هم جزئی از آن است، هیچ اشاره‌ای نشده است.	قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، ۱۳۹۶	۱	بی‌توجهی به ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت در قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی	
فدراسیون ورزش دانش‌آموزی که تابع اساس‌نامه فدراسیون‌های ورزش‌های آماتوری است، نه مطابق با اساس‌نامه و نه درعمل هیچ برنامه‌ای برای دانش‌آموزان دارای معلولیت ندارد. علاوه بر این، این فدراسیون هیچ وظیفه‌ای برای هماهنگی اقدامات خود با کمیته ملی پارالمپیک به‌عنوان متولی اصلی ورزش افراد دارای معلولیت ندارد؛ درحالی که مطابق با ماده ۱ اساس‌نامه بیان شده است که از سوی	اساس‌نامه فدراسیون آماتوری ورزش دانش‌آموزی جمهوری اسلامی ایران	۱	بی‌توجهی به ورزش تربیتی دانش‌آموزان دارای معلولیت در اساس‌نامه فدراسیون ورزش‌های آماتوری	

جدول ۲- مضامین اصلی و فرعی مربوط به وضعیت سیاست‌گذاری در ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت

Table 2- The main and secondary themes related to the state of policy making in educational sports for people with disabilities

مضامین اصلی Main themes	مضامین فرعی Secondary theme:	فراوانی کدها Frequency o repetition of codes	منابع کدها Source of code:	نوضیحات مربوط به مضامین براساس قوانین و مقررات و مصاحبه‌های انجام‌شده Explanations related to the themes based on the laws and regulations and interviews conducted
	بی‌توجهی به ورزش تربیتی دانشجویان دارای معلولیت در اساس‌نامه فدراسیون ورزش‌های	۱	اساس‌نامه فدراسیون ملی ورزش‌های دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران	وزارت ورزش و جوانان، کمیته ملی المپیک به رسمیت شناخته شده، اما به کمیته ملی پارالمپیک هیچ اشاره‌ای در این اساس‌نامه نشده است. در اساس‌نامه فدراسیون ورزش‌های دانشگاهی هیچ اشاره‌ای به دانشجویان دارای معلولیت نشده است. علاوه بر این، مجمع عمومی این فدراسیون متشکل از ۲۱ نفر است که رئیس کمیته ملی المپیک در این مجمع عضویت دارد، اما رئیس کمیته ملی پارالمپیک عضو این مجمع نیست که این امر حاکی از بی‌توجهی به دانشجویان ورزشکار دارای معلولیت است.
	نیبود توجه کافی به ورزش تربیتی در اساس‌نامه سازمان آموزش و پرورش استثنایی	۳	اساس‌نامه سازمان آموزش و پرورش استثنایی، مصوب ۱۳۷۰ A1, A2, A3	در اساس‌نامه سازمان آموزش و پرورش استثنایی که در سال ۱۳۷۰ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید، به ورزش تربیتی به‌عنوان بخشی از سیستم آموزشی و پرورشی توجه خاصی نشده است. تنها در ماده ۳ این اساس‌نامه این‌گونه آمده است: تهیه کتب درسی و برنامه آموزشی و درسی خاص متناسب با توانایی‌های ذهنی و جسمی گروه‌های مختلف کودکان و دانش‌آموزان استثنایی
عوامل اجرایی Executive Factors	جدا کردن دانش‌آموزان دارای معلولیت از دانش‌آموزان سالم و فرستادن به مدارس استثنایی	۹	A1, A2, A3, A4, A10, A11, A12, A13, A14	در دنیا چیزی به نام مدارس استثنایی وجود ندارد. دانش‌آموزان دارای معلولیت با دانش‌آموزان سالم در یک محیط آموزش می‌بینند و ورزش می‌کنند، اما امکانات آموزشی و ورزشی بیشتری در اختیار دانش‌آموزان دارای معلولیت با توجه به نوع معلولیتشان قرار می‌گیرد؛ بدین ترتیب، دانش‌آموزان سالم با پدیده معلولیت هم آشنا می‌شوند و هم طرز برخورد با افراد دارای معلولیت را فرامی‌گیرند، اما در کشور ما این‌طور نیست.

جدول ۲- مضامین اصلی و فرعی مربوط به وضعیت سیاست‌گذاری در ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت

Table 2- The main and secondary themes related to the state of policy making in educational sports for people with disabilities

مضامین اصلی Main themes	مضامین فرعی Secondary theme:	فراوانی کدها Frequency o repetition of codes	منابع کدها Source of code:	توضیحات مربوط به مضامین براساس قوانین و مقررات و مصاحبه‌های انجام‌شده Explanations related to the themes based on the laws and regulations and interviews conducted
	نداشتن برنامه ورزشی برای دانش‌آموزان دارای کم‌توانی در مدارس عادی	۸	A1, A2, A3, A4, A10, A11, A14, A15	تمام افراد دارای معلولیت یا با اختلال و کم‌توانی در مدارس استثنایی تحصیل نمی‌کنند. بسیاری از آن‌ها در مدارس عادی درس می‌خوانند یا دانش‌آموزانی هستند که برای مدتی دچار اختلال یا کم‌توانی شده‌اند. در مدارس هیچ برنامه‌ای برای مشارکت آن‌ها در ساعات زنگ ورزش وجود ندارد و درنهایت با ارائه گواهی پزشکی، حداقل نمرات قبولی برای آن‌ها لحاظ می‌شود؛ بدون اینکه فعالیت ورزشی انجام داده باشند.
	نداشتن برنامه ورزشی برای دانشجویان دارای کم‌توانی در ساعات درس تربیت‌بدنی عادی و ساعات فوق‌برنامه	۷	A5, A6, A10, A11, A12, A13, A15	دانشگاه‌ها برنامه‌ای برای دانشجویان دارای معلولیت یا با اختلال و کم‌توانی در ساعات درس تربیت‌بدنی و ساعات فوق‌برنامه ندارند و این دانشجویان در ساعات درس تربیت‌بدنی منفعل‌اند، اما ناچار هستند در کلاس حضور داشته باشند. درنهایت نیز با ارائه گواهی پزشکی، حداقل نمرات قبولی برای آن‌ها لحاظ می‌شود. در ساعات فوق‌برنامه هم برنامه‌ای برای دانشجویان دارای معلولیت و کم‌توانی در نظر گرفته نمی‌شود.
	برگزارنشدن مسابقه در اکثر دانشگاه‌ها برای دانشجویان دارای معلولیت	۵	A10, A11, A12, A13, A14	مسابقاتی که در دانشگاه‌ها به مناسبت‌های مختلف برای دانشجویان برنامه‌ریزی می‌شود، مخاطب آن فقط دانشجویان سالم هستند و برنامه‌ای برای دانشجویان دارای معلولیت یا دانشجویان کم‌توان برگزار نمی‌شود.
عوامل اقتصادی Economic factors	کاهش بودجه ورزش دانش‌آموزی	۳	A1, A2, A3	در بودجه سال ۱۴۰۲ در مقایسه با بودجه سال ۱۴۰۱، میزان اعتبارات برنامه برای توسعه و ارتقای تربیت‌بدنی، ورزش و سلامت دانش‌آموزان حدود ۲۷ درصد بوده که در مقایسه با بودجه سال ۱۴۰۱، ۵ درصد کاهش یافته است.

جدول ۲- مضامین اصلی و فرعی مربوط به وضعیت سیاست‌گذاری در ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت

Table 2- The main and secondary themes related to the state of policy making in educational sports for people with disabilities

مضامین اصلی Main themes	مضامین فرعی Secondary theme:	فراوانی کدها Frequency o repetition of codes	منابع کدها Source of code:	نوضیحات مربوط به مضامین براساس قوانین و مقررات و مصاحبه‌های انجام‌شده Explanations related to the themes based on the laws and regulations and interviews conducted
عوامل فرهنگی - اجتماعی Cultural-social factors	ناکافی بودن بودجه ورزش دانشجویی با توجه به جمعیت دانشجویان	۳	A5, A6, A10	اعتبارات ورزش دانشجویی در بودجه سنوات گذشته همیشه مبلغ ناچیزی (کمتر از نیم درصد و عددی نزدیک به صفر) بوده است و این اعتبارات در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ نیز کمتر از یک درصد است. این بودجه حدود نیم درصد (۰/۵) درصد در مقایسه با سال ۱۴۰۱ رشد داشته است، اما با توجه به جمعیت دانشجویان و همه‌گیری کم‌حرکی در جامعه و نیاز مبرم این قشر به سلامتی جسمانی و روانی، نیازمند تغییر نگرش و نگاه سیاست‌گذاران و قانون‌گذار در این باره است.
	توجه ناکافی به ورزش تربیتی و ارزش برابر با سایر دروس قائل نشدن به آن	۵	A2, A3, A11, A13, A14	متأسفانه در سیستم آموزش و پرورش، چه در مدارس عادی و چه در مدارس استثنایی، به درس تربیت‌بدنی ارزشی برابر با دیگر دروس قائل نمی‌شوند و گاهی از معلمان سایر دروس برای معلم ورزش استفاده می‌کنند.
	آگاهی ناکافی والدین از تأثیر مثبت ورزش تربیتی بر ارتقای استقلال عملکردی کودکان دارای معلولیت	۷	A1, A3, A4, A7, A8, A9, A12	غالب والدین دارای فرزند معلول نگرش مثبت به ورزش تربیتی در مقایسه با سایر دروس ندارند و ارزش کمتری برای آن قائل‌اند. آن‌ها بر این باور هستند که فرزندشان توانایی شرکت در ورزش را ندارد و اگر در سایر برنامه‌های آموزشی و پرورشی حضور یابد برای او مفیدتر است تا ورزش.
	اختصاص نیافتن جایگاه مناسب برای ورزش تربیتی در رسانه	۵	A5, A8, A9, A11, A13	با وجود اینکه هم شبکه ورزش داریم و هم شبکه آموزش، اما در هیچ‌کدام از این شبکه‌ها ورزش تربیتی جایگاهی ندارد. در شبکه ورزش تمرکز بر ورزش قهرمانی و حرفه‌ای است و در شبکه آموزش سایر دروس دانش‌آموزان در مقاطع مختلف تدریس می‌شود، اما ورزش در بین این دروس جایگاهی ندارد. در مورد ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت وضعیت به مراتب بدتر است و هیچ برنامه‌ای در این زمینه در رسانه ملی وجود ندارد.

جدول ۲- مضامین اصلی و فرعی مربوط به وضعیت سیاست‌گذاری در ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت

Table 2- The main and secondary themes related to the state of policy making in educational sports for people with disabilities

مضامین اصلی Main themes	مضامین فرعی Secondary theme:	فراوانی کدها Frequency o repetition of codes	منابع کدها Source of code:	توضیحات مربوط به مضامین براساس قوانین و مقررات و مصاحبه‌های انجام‌شده Explanations related to the themes based on the laws and regulations and interviews conducted
عوامل ساختاری Structural factors	فقدان جایگاه برای ورزش تربیتی در ساختار وزارت ورزش و جوانان	۶	A2, A3, A5, A10, A12, A15	در زیرمجموعه وزارت ورزش و جوانان، هیچ معاونتی نه در جهت توسعه ورزش تربیتی و نه در راستای توسعه ورزش افراد دارای معلولیت، وجود ندارد؛ این در حالی است که برای سه بعد دیگر ورزش یعنی ورزش همگانی، قهرمانی و حرفه‌ای معاونت مجزا وجود دارد. از طرف دیگر، معاونت ورزش بانوان داریم، معاونت امور جوانان داریم، یا در ذیل معاونت امور فرهنگی و توسعه ورزش همگانی، دفتر توسعه ورزش روستایی و عشایری داریم، اما معاونت توسعه‌ی ورزش افراد دارای معلولیت یا دفتر توسعه ورزش افراد دارای معلولیت نداریم؛ این نکته درخور تأملی است که به چاره‌اندیشی‌های نیاز اساسی دارد.
	فقدان جایگاه برای ورزش افراد دارای معلولیت در ساختار وزارت ورزش و جوانان	۵	A5, A10, A12, A14, A15	
	نامشخص بودن متولی اصلی ورزش تربیتی	۹	A3, A5, A6, A8, A10, A11, A13, A14, A15	چون در هیچ‌کدام از قوانین مشخص نشده است که متولی اصلی ورزش تربیتی چه دستگاه یا وزارتخانه‌ای (وزارت ورزش و جوانان، وزارت علوم تحقیقات و فناوری، وزارت آموزش و پرورش و...) است، در عمل نیز اقدام خاصی صورت نگرفته است و در مقام پاسخ‌گویی، هرکدام از دستگاه‌ها، دستگاه دیگر را مسئول می‌دانند.
عوامل مدیریتی Management factors	مدیریت ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت توسط افراد غیرمعلول و غیرورزشی	۸	A4, A7, A8, A9, A10, A12, A14, A145	غالب مدیران در حیطه ورزش تربیتی، افراد سالم و از طرف دیگر غیرورزشی هستند که این امر باعث می‌شود نه درک صحیحی از معلولیت و نه از ورزش داشته باشند؛ در نتیجه تصمیم‌های اتخاذشده توسط این مدیران، کارایی لازم را برای ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت نخواهد داشت.

جدول ۲- مضامین اصلی و فرعی مربوط به وضعیت سیاست‌گذاری در ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت

Table 2- The main and secondary themes related to the state of policy making in educational sports for people with disabilities

مضامین اصلی Main themes	مضامین فرعی Secondary theme:	فراوانی کدها Frequency o repetition of codes	منابع کدها Source of code:	نوضیحات مربوط به مضامین براساس قوانین و مقررات و مصاحبه‌های انجام‌شده Explanations related to the themes based on the laws and regulations and interviews conducted
	ضعف دانش و توانایی نداشتن معلمان ورزش مدارس استثنایی برای آموزش مهارت‌های حرکتی ورزشی به دانش‌آموزان دارای معلولیت	۵	A7, A8, A9, A10, A11	غالب معلمان ورزش مدارس استثنایی تخصص لازم در زمینه ورزش افراد دارای معلولیت و نحوه آموزش به این افراد را ندارند و در بسیاری موارد نیز از فارغ‌التحصیلان رشته‌های روان‌شناسی و علوم تربیتی به‌عنوان معلم ورزش در این مدارس استفاده می‌شود.
	مدیریت ضعیف در برگزاری مسابقات دانش‌آموزان مدارس استثنایی	۴	A10, A11, A12, A13	در برگزاری مسابقات برای دانش‌آموزان مدارس استثنایی، عموماً تدابیر لازم از لحاظ زمان برگزاری و حضور نیروهای اوزرژانس در محل برگزاری مسابقه اندیشیده نمی‌شود. علاوه بر این، دانش‌آموزان از گروه‌های مختلف معلولیتی، در یک روز در چند رشته ورزشی و در بازه زمانی محدود به‌طور هم‌زمان رقابت می‌کنند؛ به‌طوری‌که یک فرد ممکن است در چند رشته شرکت داده شود که این امر ممکن است نه‌تنها فایده‌ای برای او نداشته باشد، بلکه سلامت او را نیز به خطر اندازد.

شکل شماره دو، عوامل اثرگذار بر وضعیت سیاست‌گذاری در ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت را نشان می‌دهد.

شکل ۲- عوامل اثرگذار بر وضعیت سیاست‌گذاری در ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت

Figure 2- Factors affecting the state of policymaking in educational sports for people with disabilities

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر، واکاوی وضعیت سیاست‌گذاری در ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت در ایران بود. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که سیاست‌گذاری‌های انجام‌شده دارای نقاط ضعفی است و ظاهراً در وضعیت مطلوبی قرار ندارد. اولین مؤلفه که شاید مهم‌ترین عامل نیز باشد، عوامل تقنینی است. بررسی قوانین و مقررات در حوزه ورزش که قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان، مصوب سال ۱۳۹۹ در رأس این قوانین قرار دارد، حاکی از این است توجه چندانی به افراد دارای معلولیت در این قانون و اساس‌نامه آن نشده است. افزون بر این، در قوانین و مقررات مربوط به وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، وزارت علوم تحقیقات و فناوری و همچنین وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، به‌عنوان متولیان اصلی امور آموزشی و تربیتی که ورزش تربیتی نیز جزئی از آن است، به ورزش تربیتی دانش‌آموزان و دانشجویان دارای معلولیت توجه نشده است. در کنار این‌ها، دو فدراسیون با عنوان فدراسیون ورزش دانش‌آموزی و فدراسیون ورزش‌های دانشگاهی وجود دارد. در ماده ۱ اساس‌نامه فدراسیون ورزش دانش‌آموزی در تعریف این فدراسیون، ذکر شده است که «این فدراسیون یک نهاد عمومی غیردولتی و دارای وجهه حقوقی است که براساس مشی و اصول ورزشی تعیین‌شده با رعایت شئون اسلامی و مقتضیات ملی و موازین وزارت آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران، به‌عنوان بالاترین مرجع ذی‌صلاح و هماهنگ‌کننده رشته‌های ورزشی دانش‌آموزی با سایر فدراسیون‌های ملی ورزشی، وزارت ورزش و جوانان، کمیته ملی المپیک و اصول و موازین فدراسیون جهانی و آسیایی ورزش دانش‌آموزی تحت نظارت آموزش و پرورش و در چارچوب این اساس‌نامه در رشته‌های ورزشی مجاز آموزشی و دارای اولویت فعالیت می‌نماید». در تعریف مذکور، کمیته ملی المپیک بیان شده، اما هیچ اشاره‌ای به هماهنگی با کمیته ملی پارالمپیک نشده است. این امر خود گواه بر این است که این فدراسیون، هیچ برنامه‌ای برای ورزش دانش‌آموزان

دارای معلولیت ندارد که بخواهد با کمیته ملی پارالمپیک هماهنگ شود. در ماده ۱ اساس‌نامه فدراسیون ورزش‌های دانشگاهی نیز در تعریف این فدراسیون به همین صورت اقدام شده و در این ماده بیان شده است که «فدراسیون ملی ورزش‌های دانشگاهی مؤسسه‌ای عمومی، غیردولتی و دارای شخصیت حقوقی است که به‌عنوان بالاترین مرجع ذی‌صلاح در رشته‌های ورزش دانشگاهی و در جهت قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران و اصول و موازین فدراسیون بین‌المللی ورزش دانشگاهی، با هماهنگی وزارت ورزش و جوانان و کمیته ملی پارالمپیک، به‌منظور رشد، ارتقا و انسجام در ورزش دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور تأسیس و فعالیت می‌نماید». در مورد این ماده نیز ایراد مطرح‌شده درباره ماده ۱ اساس‌نامه فدراسیون ورزش دانش‌آموزی صدق می‌کند.

بی‌توجهی به ورزش تربیتی دانش‌آموزان و دانشجویان دارای معلولیت در قوانین و مقررات ورزشی و همچنین قوانین و مقررات مربوط به اهداف و وظایف دیگر وزارتخانه‌ها و فدراسیون‌های زیرمجموعه آن‌ها، نقض آشکار حقوق این قشر است؛ این در حالی است که در قوانین و مقررات بین‌المللی از جمله منشور تربیت‌بدنی، فعالیت بدنی و ورزش مصوب سال ۲۰۱۵ سازمان یونسکو، بر این امر مهم تأکید شده و در ماده ۱ این منشور انجام تربیت‌بدنی، فعالیت بدنی و ورزش یک حق اساسی برای همه بیان شده است. این ماده مشتمل بر ۷ بند است که در بند دوم مقرر شده است که «آزادی برای توسعه رفاه و توانایی‌های جسمی، روانی و اجتماعی و توانایی از طریق این فعالیت‌ها باید توسط تمام دولت‌ها و نهادهای ورزشی و آموزشی حمایت شوند». در بند سوم بیان شده است که «فرصت‌های فراگیر، سازگار و ایمن برای شرکت در تربیت‌بدنی، فعالیت بدنی و ورزش باید در دسترس همه انسان‌ها، به‌ویژه کودکان پیش‌دستانی، زنان و دختران، سالمندان، افراد دارای معلولیت و افراد بومی باشد. در بند هفتم نیز مقرر شده است «هر سیستم آموزشی باید جایگاه و اهمیت لازم را برای آموزش تربیت‌بدنی، فعالیت بدنی و ورزش به‌منظور ایجاد تعادل و تقویت پیوندها بین فعالیت‌های بدنی و سایر اجزای آموزش قائل شود». متأسفانه در کشور ما نهادهای آموزشی و ورزشی به هیچ‌یک از این موارد در مورد ورزش تربیتی دانش‌آموزان و دانشجویان دارای معلولیت، به نحو شایسته نکرده‌اند. افزون بر این، قانون جامع حمایت از معلولین در سال ۱۳۸۳ در مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید و کشورمان در سال ۱۳۸۷ با تصویب قانون تصویب کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت به این کنوانسیون سازمان ملل ملحق شد. قانون جامع حمایت از معلولین مصوب سال ۱۳۸۳ به دلیل ایراداتی که داشت، بازنگری شد و در سال ۱۳۹۶ قانون حمایت از معلولین به تصویب رسید. در ماده ۳۳ قانون اخیراً ذکرشده، قانون جامع حمایت از معلولین به‌طور صریح نقض شده و در قانون جدید، تنها در ماده ۸ به ورزش اشاره شده و مقرر شده است که استفاده افراد دارای معلولیت از مراکز، تأسیسات و خدمات ورزشی دستگاه‌های دولتی و شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، رایگان است، اما در سایر مواد این قانون، از جمله مواد مرتبط با آموزش افراد دارای معلولیت، به ورزش به‌عنوان بخشی از آموزش و تعلیم و تربیت اشاره نشده است.

دومین مؤلفه در بررسی وضعیت سیاست‌گذاری در ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت، عوامل اجرایی است. در کشور ما سازمان آموزش و پرورش استثنایی، با هدف به رسمیت شناختن حقوق دانش‌آموزان دارای معلولیت برای برخورداری از فرصت‌های آموزشی برابر با سایر کودکان در نظام آموزش همگانی تشکیل شده است؛ درحالی‌که این امر در عمل اتفاق نیفتاد و تأسیس سازمان آموزش استثنایی و جداسازی کودکان دارای معلولیت از کودکان بدون معلولیت، سیاست‌گذاری نادرستی بوده است؛ چراکه برخورداری از فرصت‌های آموزشی برابر با سایر کودکان زمانی رخ می‌دهد که کودکان دارای معلولیت با کودکان بدون معلولیت در یک محیط آموزش ببینند و آموزش فراگیر درحقیقت به همین امر اشاره دارد. هدف آموزش فراگیر،

از میان برداشتن بی‌عدالتی و نابرابری در دسترسی دانش‌آموزان دارای معلولیت به مدارس است (حمد و منزور^۱، ۲۰۱۹)؛ به‌نحوی که تمام آموزش‌گیرندگان بدون توجه به توانایی‌های شناختی، جسمی، اجتماعی، فرهنگی و... در کنار یکدیگر آموزش ببینند و در کنار همسالان خود تربیت شوند (دالی^۲ و همکاران، ۲۰۱۹) و این امر در مورد ورزش تربیتی نیز صادق است. وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به‌عنوان متولیان اصلی ورزش تربیتی، اصلاً برنامه‌ای برای ورزش دانش‌آموزان و دانشجویان دارای معلولیت در ساعات درس تربیت‌بدنی و ساعات فوق‌برنامه ندارند و تمام برنامه‌ریزی‌ها و برگزاری مسابقات برای دانش‌آموزان و دانشجویان بدون معلولیت است؛ بنابراین در کنار عوامل اجرایی می‌توان به عوامل مدیریتی نیز اشاره کرد. چه‌بسا دلیل این اقدامات و نداشتن برنامه برای دانش‌آموزان و دانشجویان دارای معلولیت این باشد که مدیران و برنامه‌ریزان ورزش تربیتی افراد سالم و گاهی غیرورزشی هستند و درک درستی از معلولیت و اهمیت ورزش برای افراد دارای معلولیت ندارند. همچنین در معبود برنامه‌های ورزشی که توسط سازمان آموزش و پرورش و مدارس استثنایی برای دانش‌آموزان دارای معلولیت برگزار می‌شود، تمام اصول برگزاری مسابقات ورزشی از لحاظ زمان برگزاری مسابقه، حضور پزشک‌یار و نیروهای اورژانس در محل برگزاری مسابقه و... رعایت نمی‌شود و حتی بسیاری از مسئولان برگزاری مسابقات مهارت لازم در برگزاری مسابقه برای دانش‌آموزان دارای معلولیت ندارند. از طرف دیگر، غالب معلمان ورزش در مدارس استثنایی نیز تجربه، دانش و مهارت لازم را برای آموزش ورزش و توسعه مهارت‌های حرکتی ورزشی پایه به دانش‌آموزان دارای معلولیت ندارند. در مصاحبه با برخی از معلمان ورزش مدارس استثنایی، به‌صراحت بیان کردند که مدت‌زمان زیادی مشغول آموزش یک حرکت ورزشی به دانش‌آموزان دارای معلولیت بودند و نتوانستند حرکت را به‌طور صحیح به آن‌ها آموزش دهند؛ این در حالی است که توانمندی علمی و آشنایی با انواع معلولیت‌ها و توانایی در تدریس از مهارت‌های موردنیاز معلمان در اجرای موفق آموزش فراگیر است (طالب‌زاده شوشتری و مؤمنی، ۲۰۲۱). مطابق با مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی با عنوان «سیاست‌ها، راهبردها، وظایف و ضوابط اجرایی ترویج فرهنگ حضور، توانمندی و افتخارآفرینی جانبازان و معلولان از طریق ورزش»، وزارت آموزش و پرورش مکلف است اقدامات زیر را انجام دهد: ۱- ایجاد رشته تحصیلی ورزش جانبازان و معلولان در مراکز آموزشی، تربیت معلمان ورزشی و تربیت و ارتقای دانش معلمان و مربیان ورزش معلولان، ۲- فراهم کردن تجهیزات ورزشی و توان‌بخشی لازم در مدارس استثنایی، ۳- تسهیل دسترسی دانش‌آموزان معلول به اماکن و تجهیزات ورزشی موجود در مدارس، ۴- توجه به ورزش همگانی در سازمان آموزش و پرورش استثنایی از طریق افزایش ساعت درس ورزش و ۵- آموزش و آگاهی‌بخشی به دانش‌آموزان غیراستثنایی، به‌منظور اتخاذ شیوه تعامل صحیح با افراد معلول در محیط مدرسه و جامعه؛ البته تاکنون اقدامات درخور توجهی در این زمینه‌ها صورت نگرفته است.

مولفه مؤثر دیگر در سیاست‌گذاری ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت، عوامل اقتصادی و مالی است. بودجه به‌عنوان سیاسی‌ترین سند مالی کشور، نقش تعیین‌کننده و بارزی را در حوزه‌های مختلف و به‌تبع آن، ورزش و جوانان ایفا می‌کند. تبصره‌های حوزه ورزش و جوانان در بودجه سال ۱۴۰۲، شامل چهار مورد^۳ است. در بند ۶ تبصره ۶ مقرر شده است: دولت

1. Hameed & Manzoor

2. Dally

۳. بند «ظ» تبصره ۶، بند «ه» تبصره ۱۷ و جزء ۷ بند «الف» و جزء ۷ بند «ب» تبصره ۱۸

مکلف است ۰/۲۷ درصد از کل ۹ درصد مالیات بر ارزش افزوده را از طریق ردیف‌های درآمدی و هزینه‌ای مربوط برای توسعه ورزش مدارس، ورزش همگانی، ورزش روستایی و عشایری، ورزش بانوان و زیرساخت‌های ورزش به‌ویژه در حوزه جانبازان و معلولان اختصاص دهد. این مبلغ از طریق ردیف‌های مربوط به وزارت ورزش و جوانان ۶۰ درصد و وزارت آموزش و پرورش ۴۰ درصد، پس از مبادله موافقت‌نامه به این وزارتخانه‌ها اختصاص می‌یابد. در تبصره به ورزش دانشجویی هیچ اشاره‌ای نشده است و در مورد توسعه ورزش مدارس نیز که در این ماده به آن پرداخته شده است، مشخص نیست که آیا شامل مدارس استثنایی هم می‌شود یا خیر. علاوه بر این، فصل ورزش و تفریحات در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ دارای اعتباری به مبلغ حدود ۳ هزار و ۲۵۴ میلیارد تومان است که تقریباً ۱۰/۴۰ درصد از اعتبارات امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری را شامل می‌شود، اما در بودجه سال ۱۴۰۱ این بخش دارای اعتباری به مبلغ حدود ۳ هزار و ۷۱۳ میلیارد تومان بوده که تقریباً ۱۳/۴۱ درصد از اعتبارات امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری بوده است و در مجموع نیز کاهش ۱۲/۳۴ درصدی اعتبارات از بودجه سال ۱۴۰۱ تا بودجه سال ۱۴۰۲ را در این بخش نشان می‌دهد (مرکز پژوهش‌های مجلس، ۲۰۲۳). این کاهش میزان بودجه تأثیر زیادی بر حوزه ورزش تربیتی به‌ویژه ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت داشته است.

مولفه اثرگذار دیگر در سیاست‌گذاری ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت، عوامل فرهنگی-اجتماعی است. فرهنگ و مقولات فرهنگی از مشترکات میان جوامع محسوب می‌شوند. از منظر جامعه‌شناسانه، فرهنگ ورزش یک خرده‌فرهنگ است که شامل باورها، ارزش‌ها، هنجارها، عادات و ساخت‌های اجتماعی مربوط به ورزش است (فرانسیس پتر، ۲۰۱۵). در دنیای معاصر، به‌رغم ویژگی بارز فرهنگی ورزش و تربیت‌بدنی، این رویکرد کمتر مدنظر قرار گرفته است و در فرایند فرهنگ‌سازی کمتر مدنظر قرار می‌گیرد؛ به بیان دیگر، در میدان‌ها و مجامع ورزشی، نقش تربیتی ورزش و ارتباط مستقیم آن با فرهنگ کم‌رنگ شده و به‌جای آن، کسب پیروزی، جوایز، پول و شهرت در درجه نخست اهمیت قرار گرفته است (قشمی میمند و همکاران، ۲۰۱۹). در بند ۷ ماده ۱ منشور تربیت‌بدنی، فعالیت بدنی و ورزش مصوب سال ۲۰۱۵ سازمان یونسکو، مقرر شده است که سیستم‌های آموزشی باید جایگاه و اهمیت لازم را برای آموزش تربیت‌بدنی، فعالیت بدنی و ورزش با هدف ایجاد تعادل و تقویت پیوندها بین فعالیت‌های بدنی و سایر اجزای آموزش قائل شود، اما در عمل این اتفاق روی نداده و مطالعات نشان داده است که سیستم‌های آموزشی ارزش کمتری برای ورزش تربیتی در مقایسه با سایر دروس قائل هستند و بودجه این درس در سایر حوزه‌ها و فعالیت‌های مدارس هزینه می‌شود (بهرامی و همکاران، ۲۰۱۹) و خانواده‌ها هم آن‌طور که باید به ورزش تربیتی توجه نمی‌کنند؛ درحالی‌که همکاری والدین در آموزش ورزشی کودکان دارای معلولیت از اهمیت بسیاری برخوردار است (کیزار^۲ و همکاران، ۲۰۱۵).

عوامل ساختاری، مولفه دیگری است که بر سیاست‌گذاری ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت اثرگذار است. ورزش تربیتی به کارآمدترین ساختار سازمانی نیاز دارد تا از طریق نیروهای متخصص و متعهد، بیشترین تجارب حرکتی و پایه‌ای را در سطح وسیعی فراهم کند. این سطح از ورزش نیازمند امکانات و تسهیلات گسترده‌ای است تا بتواند در دوران تربیت‌پذیری کودکان و نوجوانان، نگرش مثبت به ورزش و فعالیت‌های حرکتی در آن‌ها ایجاد کند؛ بنابراین یکی از وظایف اصلی دولت در هر کشوری مهیا کردن شرایط برای پرداختن به ورزش در مدارس و نهادینه شدن ورزش در دانشگاه‌ها است (راسخ و همکاران،

1. Francis Peter

2. Kizar

۲۰۱۸). مأمون^۱ (۲۰۱۵) در پژوهشی به بررسی توسعه ورزش آموزشی در اندونزی و سیاست‌های این کشور براساس قانون سیستم ورزش ملی پرداخت. براساس قانون سیستم ورزش ملی این کشور که در سال ۲۰۰۵ به تصویب رسید، دامنه سیستم ورزشی در این کشور شامل ورزش آموزشی، ورزش تفریحی و ورزش رقابتی است. ورزش آموزشی دارای هدف و اهداف متفاوتی است که به کودکان فرصت‌های بیشتری می‌دهد ظرفیت‌های خود را کشف کنند و سیاست توسعه ورزش آموزشی قرار است بر بهبود کیفیت برنامه‌های تربیت‌بدنی و ورزش، سازمان‌دهی فعالیت‌های ورزشی فوق‌برنامه، واحدهای ورزشی و کلاس‌های ورزشی، بهبود کیفیت خدمات و مدیریت مرکز آموزش و پرورش و افزایش تعداد مدارس ورزش در بسیاری از مناطق استان‌ها در اندونزی با استاندارد ملی متمرکز باشد؛ این‌گونه ورزش آموزشی به‌طور کلی به توسعه ورزش در اندونزی کمک خواهد کرد. در کشور ما متولی اصلی ورزش تربیتی مشخص نیست. متولی اصلی ورزش در کشور ما وزارت ورزش و جوانان است و در قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان، یکی از اهداف این وزارتخانه، حمایت و تقویت ورزش تربیتی بیان شده است، اما در چارت سازمانی این وزارتخانه، هیچ معاونت یا دفتری که وظیفه‌اش پیگیری ورزش تربیتی باشد، دیده نمی‌شود. از طرف دیگر، متولی امور آموزشی و تربیتی وزارت آموزش و پرورش و پس از آن وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است. پرداختن به ورزش تربیتی حالت بینابینی دارد و هم جزو وظایف وزارت ورزش و جوانان و هم جزو وظایف وزارتخانه‌ها و سازمان‌های متولی امور آموزشی و تربیتی است و این وزارتخانه‌ها مستقل و هم‌عرض یکدیگر هستند و الزامی برای تبعیت از تصمیمات و اقدامات وزارتخانه دیگر ندارد، اما در مقام پاسخ‌گویی به اقدامات انجام‌شده یا انجام‌نشده، هر یک دیگری را مسئول می‌داند و این‌گونه وضعیت ورزش تربیتی در حاله‌ای از ابهام قرار می‌گیرد.

مولفه اثرگذار دیگر در سیاست‌گذاری ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت، عوامل رسانه‌ای است. سیاست‌گذاری رسانه‌ای، اصول، هنجارها و راهبردهایی کلی را شامل می‌شود که بر هدایت کلان رسانه‌ها در رسیدن به اهداف مشخص یک نظام، حاکم است.

سیاست‌گذاری رسانه‌ای شامل هم روش و ابزار وصول به هدف و هم راهبرد می‌شود؛ بنابراین سیاست‌گذاری رسانه‌ای ترکیبی از تجربیات گذشته، مصلحت جامعه و آینده‌نگری است (شهبازی‌پور و بهزادنسب، ۲۰۱۸). سیاست‌گذاری رسانه‌ای در تمام جوامع وجود دارد، اگر ممکن است مشهود نباشد؛ بنابراین دسترسی به سیاست‌های پنهان، به‌ویژه سیاست‌های موجود در سازمان صداوسیما دشوار است؛ این در حالی است که میزان اثرگذاری که رسانه‌ها بر اجتماع دارند، باعث جلب توجه سیاست‌گذاران به همان مسائلی می‌شود که رسانه‌ها آن‌ها را برجسته می‌کنند و به این ترتیب رسانه‌ها بر سیاست‌گذاری فرهنگی نیز اثرگذارند (اریکسون و دیوای^۲، ۲۰۱۱). یافته‌های پژوهش نشان داد که سیاست‌گذاری رسانه‌ای در حیطه ورزش، بر ورزش قهرمانی و حرفه‌ای متمرکز است و توجهی به ورزش تربیتی نمی‌شود و با اینکه شبکه‌های اختصاصی با عنوان شبکه ورزش و شبکه آموزش وجود دارد، در هیچ‌یک از این شبکه‌ها ورزش تربیتی جایگاهی ندارد. به‌تبع آن، ورزش تربیتی افراد دارای معلولیت نیز جایگاهی ندارد؛ این در حالی است که دنیا به سمت طراحی جامعه فراگیر^۳ در حرکت است و جدیدترین پژوهش‌ها درصدد طراحی یک مدل شهر مجازی کاربرمحور برای طراحی جامعه فراگیر به‌صورت پیشرفته بوده‌اند (نجفی و

-
1. Mamun
 2. Erickson & Dewey
 3. Inclusive Community

همکاران، ۲۰۲۳). در حیطه ورزش نیز به بررسی اقدامات برای ورزش افراد جوان دارای معلولیت در باشگاه‌های ورزشی اجتماعی پرداخته شده (جینز^۱ و همکاران، ۲۰۱۸) و از ورزش فراگیر برای تغییرات اجتماعی استفاده شده است (گرایگ^۲ و همکاران، ۲۰۱۹)؛ این در حالی است که در کشور ما نظام آموزش و پرورش کنونی بیشتر مبتنی بر جداسازی دانش‌آموزان دارای معلولیت از دانش‌آموزان غیرمعلول است و معایب اساسی دارد و نمی‌تواند پاسخ‌گوی نیازهای همه دانش‌آموزان باشد (ادیب و همکاران، ۲۰۱۸)؛ بنابراین برای برون‌رفت از شرایط فعلی پیشنهاد می‌شود که در گام نخست قوانین و مقررات بازنگری شده و متولی اصلی ورزش تربیتی و حدود اختیارات آن مشخص شود. همچنین در حوزه مناسب‌سازی اماکن ورزشی برای حضور و استفاده افراد دارای معلولیت، شرایط تمام گروه‌های دارای معلولیت مدنظر قرار گیرد، تنها به یک گروه از معلولین معطوف نباشد، در قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های متولی امور آموزشی و تربیتی، ورزش به‌عنوان بخشی از نظام آموزش مدنظر قرار گیرد و پس از آن در زمینه آموزش فراگیر، ورزش فراگیر و اجتماع فراگیر فرهنگ‌سازی صورت گیرد که در این بین رسانه‌ها نقش مؤثری می‌توانند داشته باشند. علاوه بر این، موانع آموزش فراگیر در حال حاضر توسط کشورها به‌خوبی درک شده است و شامل نارسایی در سیاست‌گذاری و پشتیبانی قانونی، منابع و امکانات، کادر تخصصی، تربیت معلم، آموزش تکنیک‌ها، برنامه‌های درسی انعطاف‌پذیر، رهبری حمایتی و نگرش‌های فرهنگی است (اسچولکا، ۲۰۱۸)؛ بنابراین با مطالعه تطبیقی و الگوبرداری از اقدامات کشورهای پیشرو در این زمینه، مشخص کردن جایگاه ورزش تربیتی و ورزش افراد دارای معلولیت در ساختار وزارت ورزش و استفاده از افراد دارای معلولیت نخبه و توانمند در امر مدیریت ورزش افراد معلول، می‌توان گام‌های مؤثری در راستای قرارگرفتن دانش‌آموزان و دانشجویان دارای معلولیت در کنار هم‌سن و سالان غیرمعلول برای آموزش، ورزش و درنهایت حضور در اجتماع به‌صورت فراگیر برداشت؛ البته در لایحه برنامه هفتم توسعه که برای سال‌های ۱۴۰۲ تا ۱۴۰۶ تدوین شده است، فصلی با عنوان «ارتقای نظام آموزشی» (فصل ۱۹) وجود دارد که در برخی از مواد، بندها و تبصره‌ها به مقوله ورزش دانش‌آموزی اشاره شده است. بررسی متون این احکام حاکی از آن است که محتوای ماده (۸۷) با موضوع «آموزش یک مهارت ورزشی به دانش‌آموزان در پایان هر دوره تحصیلی»، بند ج ماده (۸۹) با موضوع «غنی‌سازی برنامه‌های ورزشی در مدارس و تأمین سلامت روحی و جسمی دانش‌آموزان»، تبصره ۲ بند ج ماده (۸۹) با موضوع «خدمات فوق‌برنامه ورزشی و غنی‌سازی اوقات فراغت در ساعات غیرآموزشی برای دانش‌آموزان و خانواده‌ها» و بند الف ماده ۹۲ با موضوع «در اختیار گذاشتن امکانات و منابع دستگاه‌های اجرایی براساس اعلام نیاز واحدهای ورزشی وزارت آموزش و پرورش» و بند ب ماده (۹۲) با موضوع «تأمین سلامت روحی و جسمی دانش‌آموزان و مقابله با آسیب‌های اجتماعی از طریق ظرفیت‌های قانونی در اختیار از جمله منابع و ظرفیت‌های دستگاه‌های ورزشی» احکامی به‌نسبت مؤثرتر و راهگشا در حوزه ورزش تربیتی (مرکز پژوهش‌های مجلس، ۲۰۲۳) در مقایسه با قوانین برنامه توسعه قبلی هستند و این امر حاکی از افزایش توجه به ورزش تربیتی است. امید است که با تصویب این لایحه در مجلس شورای اسلامی و تبدیل شدن آن به قانونی لازم‌الاجرا، گامی در جهت توسعه ورزش تربیتی به‌صورت کلی و توسعه ورزش تربیتی دانش‌آموزان دارای معلولیت به‌صورت خاص، برداشته شود.

-
1. Jeanes
 2. Craig

تشکر و قدردانی

نویسندگان مقاله حاضر مراتب قدردانی خود را از پژوهشگاه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی به‌عنوان حامی مالی پژوهش و یکایک صاحب‌نظرانی که با عنایت خویش امکان به انجام رسیدن این پژوهش را فراهم نمودند، ابراز می‌کنند.

References

1. Adib, Y., Mir Mahmoud, M., Rafieyan, K., Rashidzade, A., Katmi, A. (2018). Perception the experiences of special schools teachers from inclusive education: A Phenomenological study. *Journal of Child Mental Health*, 4 (4),193-204. (Persian)
2. Adyrkhaev, S.G. (2016). Modern technology of physical education of disabled students in conditions of inclusive education. *Medical Biological Problems of Physical Training and Sport*, 4-12. <http://dx.doi.org/10.15561/18189172.2016.0101>
3. Aghdasi, M.T., Mohamadi Orange, B., & Ya Ali, R. (2020). Self-esteem changes and motor proficiency influenced by manipulating the environment of an extracurricular physical education class using the new inclusive learning method in a boy with developmental coordination disorder: A mix method study. *Research in Sport Management and Motor Behavior*, Available at: <https://jrsm.khu.ac.ir/article-1-2915-fa.html> (Persian)
4. Alzahrani, N. (2020). The development of inclusive education practice: A review of literature. *International Journal of Early Childhood Special Education*, 12(1), 68-83.
5. Bahrami, Sh., Ghobadi, B., & Mohamadi, Sh. (2019). Investigating the complications of sports in schools in disadvantaged areas of the country using the Weiss Board model. *Journal of School Administration*, 7(3), 87-102. (Persian)
6. Babaei, M., Noorbakhsh, M., Khodayari, A., & Noorbakhsh, P. (2021). Designing policy making model of olympic sports. *Sport Management Studies*, 13(68), 64-95. (Persian)
7. Behboodi, H., Moazami, M., & Hashemi, S.M. (2022). Analysis of the components of inclusive education for students with special needs in Iranian. *Research in Curriculum Planning*, 19 (72), 192-205. (Persian)
8. Black, N., Johnston, D.W., Propper, C., & Shields, M.A. (2019). The effect of school sports facilities on physical activity, health and socioeconomic status in adulthood. *Social Science & Medicine*, 220, 120-128.
9. Cañas, D.M., Baños, V.M., Sánchez, D.M., Ardoy, D.N., & Valenzuela, A.V. (2021). Effects of an educational hybrid physical education program on physical fitness, body composition and sedentary and physical activity times in adolescents: The Seneb's Enigma. *Frontiers in Psychology*, 11, 1-11.
10. Cossio, J.P., Martínez, A.F., Nuviala, A., & Ordás, R. P. (2021). Psychological wellbeing in physical education and school sports: A systematic Review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(3), 1-16.
11. Craig, P., Barcelona, B., Aytur, S., Amato, J., & Young, S. (2019). Using Inclusive sport for social change in Malawi, Africa. *Therapeutic Recreation Journal*, 3, 244-263.
12. Chatzipanteli, A., Digelidis, N., Karatzoglidis, C., & Dean, R. (2016). A tactical-game approach and enhancement of metacognitive behaviour in elementary school students. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 21(2), 169-184.
13. Convention against Discrimination in Education. (1960). Approved by UNESCO, Paris, France.
14. Dally, K. A., Ralston, M. M., Strnadová, I., Dempsey, I., Chambers, D., Foggett, J., & Duncan, J. (2019). Current issues and future directions in Australian special and inclusive education. *Australian Journal of Teacher Education*, 44(8), 57-73.
15. Demchenko, I. Maksymchuk, B., Bilan, E., Maksymchuk, I., & Kalynovska, I (2021). Training Future physical education teachers for professional activities under the conditions of inclusive education. *Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 12(3), 191-213.

16. Donnelly, F. C., Muller, S. S., & Gallahue, D. L. (2023). Developmental physical education for all children (S. Valadi, & M. Vahdani, Trans). Alborz: Jahad-Daneshgahi Alborz Publication. (Persian)
17. Erickson, M., & Dewey, P. (2011). EU media policy and/as cultural policy: economic and cultural tensions in MEDIA 2007. *International Journal of Cultural Policy*, 17(5), 490-509.
18. Exceptional Education Organization. (2023). <http://csdeo.ir>.
19. Francis Peter, V. (2015). Relationship among culture, education and sports. *International Research Journal of Management, IT & Social Sciences*, 2(11), 38-42.
20. Ghobadian, M., Bagian Kouleh Marzi, M.J., Fouladvand, Sh., Rahimi, R., & Haghani, M. (2022). Identify the factors affecting the success of inclusive education programs. *Journal of Exceptional children*, 22(3), 57-76. (Persian).
21. Gholamhosein Zadeh, H. (2015). Inclusive education: Current and desired situation. *Exceptional Education*, 2(130), 51-56. (Persian)
22. -Hameed, A., & Manzoor, A. (2019). Similar agenda, diverse strategies: A review of inclusive education reforms in the subcontinent. *Bulletin of Education and Research*, 41(2), 53-66.
23. Hills, A.P., Dengel, D.R., & Lubans, D.R. (2015). Supporting public health priorities: Recommendations for physical education and physical activity promotion in schools. *Progress in Cardiovascular Diseases*, 57(4), 368-374.
24. Islamic Parliament Research Center. (2023). Examining the country's 1402 budget bill in the field of physical education. *Sports and Youth*, 860(18150), 1-29. (Persian)
25. -Jeanes, R., Spaaij, R., Magee, J., Farquharson, K., Gorman, S., & Lusher, D. (2018). Yes, we are inclusive': Examining provision for young people with disabilities in community sport clubs. *Sport Management Review*, 21(1), 38-50.
26. Kızar, O., Dalkılıç, M., Uçan, I., Mamak, H., & Yiğit, S. (2015). The importance of sports for disabled children. *Merit Research Journal of Art, Social Science and Humanities*, 3(5), 58-61.
27. Kiuppis, F. (2018). Inclusion in sport: Disability and participation. *Sport in Society*, 2 (1), 4-21.
28. Kamberidou, I., Bonias, A., & Patsantaras, N. (2019). Sport as means of for those of us with disabilities. *European Journal of Physical Education and Sport Science*, 5(12), 99-128.
29. Mamun, A. (2015). Development of the educational sport in Indonesia: The policy study based on the law of national sports system. *Jurnal Kajian Pendidikan*, 5(1), 33-47.
30. Mamurov, B., Mamanazarov, A., Abdullaev, K., Davronov, I., Davronov, N., & Kobiljonov, K. (2020). Acmeological Approach to the Formation of Healthy Lifestyle Among University Students. *Advances in Economics, Business and Management Research*, 129, 347-353.
31. Mohayya, M., Ehsani, M., Saffari, M., & Norouzi Seyed Hossini, R. (2021). The challenges of educational sport in Iran: A review study. *Annals of Applied Sport Science*, 9(4), 1-13.
32. Najafi, P., Mohammadi, M., Wesemael, P., & Le Blanc, P. (2023). A user-centred virtual city information model for inclusive community design: State-of-art. *Cities*, 134, 1-19.
33. Nazirjonovich, Kh. Z., & Farrukh, T. (2023). Methodological foundations of the management of physical culture and sports activities of students in order to prepare for professional activity. *Proceedings of International Conference on Educational Discoveries and Humanities*, 2(4), 23-32.
34. Rasekh, N., Sajjadi, S.A., Razavi, S.M.H, & Dousti. M. (2018). Analysis of the educational sport structure in Iran. *Research on Educational Sport*, 6(14), 17-44. (Persian)
35. Samei, S., Tojari, F., & Nik Aeen, Z. (2020). Analyzing the trend of managerial changes in Iranian student physical education and sport (2018-1978). *Research on Educational Sport*, 8(19), 179-200. (Persian)
36. Shahouli Koohshur, J., Askar, A. R., & Nazar, R. (2022). Identifying the effective wild cards and drivers on the future of Iran's educational sport. *Research on Educational Sport*, 10(26), 51-84. (Persian)
37. Shahbazipour, M.M., & Behzad Nasab, M.A. (2018). Study of media policy status in the Islamic Republic of Iran: Case study of women's sport. *Bi-Quarterly Journal Letter of Culture*, 2(2), 45-64. (Persian)

38. Schuelka, M. J. (2018). Implementing inclusive education, helpdesk report. University of Birmingham, 29 August 2018, 1-14.
39. Statutes of Amateur Sports Federations of the Islamic Republic of Iran. (2021). Approved by the Board of Ministers. Available at: <https://rc.majlis.ir/fa/law/show/119275> (Persian)
40. Talebzadeh Shushtri, L., & Momeni, A. (2021). A qualitative study of the skills needed by teachers for the successful implementation of inclusive education Study sample: Teachers of Torbat Heydarieh city. *Management and planning in educational systems*, 14(1), 255-286. (Persian)
41. The Law on the Establishment of Exceptional Education Organizations. (1990). Approved by the Parliament. (Persian).
42. The Islamic Parliament Research Center. (2023). Examining the bill of the 7th development program: In the field of physical education and sports and presenting the proposed rulings. Number 19041, Subject code 270.
43. The 2030 Agenda for Sustainable Development. (2015). United Nations.
44. Wright, P.M., Jacobs, J. M., Ressler, J. D., & Jung, J. (2016). Teaching for transformative educational experience in a sport for development program. *Sport, Education and Society*, 21(4), 531-548.
45. Zarifi, F., Ashraf Khazaie, A., Yousefi, B., & Hasani, Z. (2021). Sports policy in the legislative system of the Islamic Republic of Iran (1359-1380). *Political Science Research Paper*, 2(62), 139-173. (in Persian).